

KESKKONNAMINISTEERIUM

Konverents „Märgalade päev 2016 - märgalade kasutusest taastamiseni“

Marko Pomerants
Keskkonnaminister
02.02.2016

KESKKONNAMINISTEERIUM

Märgalade kaitse ehk Ramsari konventsioon on vanim rahvusvaheline looduskaitsekokkulepe.

On oluline, et Ramsari konventsiooni eesmärgiks ei ole sõnastatud mitte ainult märgalade kaitse vaid ka nende arukas kasutamine.

KESKKONNAMINISTEERIUM

Eestis, kus sademeid on aasta läbi rohkem kui meie lühikesel suvel jõuab auruda ja jõgede kaudu merre voolata, on märgalad, sh sood ja rabad tavapäraseks maastikuelemendiks.

KESKKONNAMINISTEERIUM

Tänapäevaks oleme aru saanud, et soo ei ole hoopiski mitte ohtlik ja kasutu jäätmaa.

Just puutumata rabad on tänapäeval üheks paigaks, kust linnainimene läheb otsima ilu, vaikust ja hingerahu, lisaks murakatele-jõhvikatele.

KESKKONNAMINISTEERIUM

Kindlasti ei oleks silmailu piisav motiiv märgalade taastamiseks, miskiit peab ikka veel olema.

Elurikkuse ja maastike mitmekesisuse säilitamise kõrval on looduslikud sood veel olulised vee puhastajad ja puhta vee säilitajad.

Väga suur roll on soodel kliimamuutuste puhverdamises. Turvast moodustavad sood seovad süsihappegaasi ja toodavad hapnikku, seetõttu on turvast moodustavad sood kõige olulisemaks süsinikku siduvaks ökosüsteemiks maismaal (ainult maailmameres seotakse rohkem süsinikku).

Kattes vaid 3-5% maakera maismaapindalast, seovad sood kuni 40% pinnases olevast süsinikust

KESKKONNAMINISTEERIUM

Looduslikud sood on Eesti vastutuskooslused, st niisugused elupaigad, mida meil leidub veel suhteliselt ohtralt, kuid mis mujal peaaegu puuduvad ning mis väärivad seetõttu erilist tähelepanu ja kaitset.

KESKKONNAMINISTEERIUM

Ega Eestigi sood ei ole jäänud kuivendusest puutumata, kuid paljude soode puhul on võimalik taastamistegevustega nende seisundit parandada.

Sajand tagasi oli Eesti soode pindala ca 1 miljon hektarit. Praegu on sellest looduslähedases seisundis alles vaid umbes kolmandik.

Peaaegu 90% kunagistest madalsoodest on kultuuristatud või laiaulatusliku kuivenduse tõttu kadunud. Parem on olukord rabadega, millest „vaid“ ca kolmandik on hävinud.

KESKKONNAMINISTEERIUM

Kuivendatud sood aga teatavasti enam süsinikku ei seo, see tähendab, et soost saab süsiniku talletaja asemel süsiniku allikas.

Eestis on kuivendatud turbaalad põlevkivitööstuse järel üheks olulisemaks kasvuhoonegaaside tekitajaks.

KESKKONNAMINISTEERIUM

Esimene variant

Juba kuivendatud ja tugevalt rikutud soodes, kus loodusväärtused on hävinud ega vääri enam taastamist, on mõistlik turbaressurss kasutusele võtta, mitte lasta sellel lihtsalt õhku haihtuda, st turvas tuleks lõpuni ära kaevandada.

KESKKONNAMINISTEERIUM

Teine variant

Kuivendusest rikunud soode looduslikuma seisundi taastamine, et turvas seal jälle tekkima hakkaks.

Tänavu jaanuari keskel kinnitatud kaitstavate soode tegevuskava tähtsustabki looduslikus seisundis olevate soode kaitse kõrval ka rikunud soode veerežiimi taastamist.

Linnusaare raba taastamine

Lisaks kaitsetegevustele näeb kava ette looduskaitse arengukavas sätestatud eesmärgi täitmist, st vähemalt 10 000 hektari sooelupaikade taastamist.

Taastamist vajavad ja väärivad alad valisid välja sooteadlased-eksperdid koos riigiasutuste spetsialistidega. Nimekirjas on kokku 89 soola, nende hulgas on ka juba alustatud sootaastamise projektid nagu näiteks Kuresoo Soomaal, Viru raba Lahemaal ja Muraka raba.

Tänaseks on taastamistegevused tehtud juba ligi 2000 hektaril ja töid on alustatud veel suuremal alal.

KESKKONNAMINISTEERIUM

Silmaga nähtavaid tulemusi, st pilkupüüdvat laukaraba või liigirikast madalsood, ei saa me taastamisaladel näha võib-olla veel mitmeid aastaid, kuid tähtis on alustada, teha seda õigete meetoditega ja tulemused ei jää tulemata!

Edukat konverentsi!

